

1.

A MI „RÓZSAGYURINK”!

Mottó:

„Mindig tudjuk, hol a helyünk!”

(James 12trees, a Meldrum-ház lakója)

(Aki szeretett volna komornyik lenni. De végül sosem lett az.)

(Viszont kétségkívül mindig tudta, hol a helye.)

(Vagy legalábbis majdnem mindig.)

Különleges utazáshoz különleges könyv dukál, és ez a könyv az is. Legalábbis a maga nemében. Bizonyos értelemben. Ellentétben más könyvek szerzőivel, megfelelő pillanatokban arra kérem majd a tisztelt Olvasót, hagyja abba az olvasást, rövid időre tegye félre a kötetet, és menjen fel a világhálóra, vagy fogja magát, üljön le a televízió elé és nézzen meg egy filmet. Ami engem illet, tökéletesen tisztában vagyok azzal, hogy a könyvolvasásról kialakult közkeletű képbe ez nemigen fér bele, lévén, ha egy könyv elolvasásáról van szó, az nem mást jelent, mint ténylegesen az első betűtől az utolsóig magunkévá tenni az adott művet, elejétől a végéig. Krimik tekintetében ez különös jelentőséggel bír, ott általában még arra is felhívják a figyelmet, hogy az olvasást nem a könyv végén kell elkezdeni, hanem az elején. Ha nem így teszünk, akkor rögtön megtudjuk ki a gyilkos, így azonnal elillan a mű izgalma, varázsa.

„Csak eszednek és lelkednek olvasás útján nyert kincse jelenti az igazi gazdagságot, mert ez nem vész el és nem hagy el soha.”
(Leonardo da Vinci)

„A könyvet mindig ketten alkotják: az író, aki írta, és az olvasó, aki olvassa.”
(Kosztolányi Dezső)

„Nincs erkölcsös vagy erkölcstelen könyv. Csak jól vagy rosszul megírt könyvek léteznek.”

„Azok a könyvek, melyeket a világ erkölcstelennek nevez, olyan könyvek, melyek megmutatják a világnak tulajdon hitványságát.”
(Oscar Wilde)

E könyv mondanivalójának teljes és maradéktalan megértéséhez, a benne foglalt összefüggések teljes körű észleléséhez, átlátásához azonban mégis erre van szükség, mivel itt most kicsikét fordítva ültünk fel arra a bizonyos sokat emlegetett állatorvosi lóra, itt most a mozgóképkultúra termékével találkozunk először, csak utána születik belőle könyv. Mind a televíziós marketing eszközrendszerénél, mind a két „hálívúdi ekszónmúvi” esetében jelentőséggel bír az alkalmazott gesztus-rendszer, a színészek játéka, testbeszéde, mimikája, a vizuális környezet. Mivel a nézőt – vagy azt hiszem, ez esetben nyugodtan használhatjuk a „befogadó célszemély” szóösszetételt is –, szóval az összes nézőt, mindenkit, aki látta az adott reklámokat, vagy filmeket, ugyanaz a készen kapott, előre rögzített hatás éri.

„Fussunk” két rövid bemelegítő kört, csak amolyan ráhangolódás végett!

Rögtön itt az első felvonás első fejezetének legelején is egy ilyen „megfelelő pillanatot” élhet át az Olvasó.

2013-ban a MinDig TV „Digitális Átállás” címmel indított kampányt a televízióban. Reklámarnak Rózsa Györgyöt, az egykori ismert tévés műsorvezetőt szerződtették. Mi most a szpotsorozat első darabjával foglalkozunk kissé részletesebben. Ha gondolod, nyugodtan nézd meg többször is! A videó az alábbi linken megtekinthető:

(<https://www.youtube.com/watch?v=u1tEy11RasU>)

Aki nem szeretne vesződni az internetes link bepötyögésével, az egyszerűen csak írja be a Youtube videó megosztó kereső sorába a következőt:

„MinDig TV Digitális Átállás kampány 2013/1”

Rózsa György: Jön az első kérdés! Digitális püty püty püty, püty püty püty, TV! Tessék nyugodtan gondolkodni! (Megszólal a sziréna.) Nem megszólal? Na, jó, segíték, ne mondja, hogy szőrös szívű a Rózsa Gyuri. Ha digitális átállás, akkor MinDig TV! Hát persze!

Fiatalabbak számára itt egy remek összefoglaló a hajdani telefonos vetélkedősorról. Csak hogy képbe kerüljünk:

TV Retro

Vasárnap esténként a mindenki Rózsa Gyurija által vezetett Kapcsoltam című telefonos játékot figyelhettük feszülten, hogy a szerencsés betelefonáló vajon megtudja-e oldani a képernyőn látható rafinált feladatokat.

Egyik jellegzetessége volt, hogy a játékmester két mosoly között néha meghúzta a poharat... szerencsére csak víz volt benne. :)

1980-ban kezdték el sugározni, és akkor még Vitray Tamás nevéhez fűződött, az első 21 műsort is ő vezette. 1989-ben fejezték be.

Ez még nem külföldi licencjáték volt, hanem teljes egészében magyar ötleten alapult, ennek megfelelően semmi csillogás, igazi régimódi, duplavagysemmi-jellegű fejtörős műsor, húszforintos alapnyereménnyel. A nézők, akik akkoriban még nem

Rózsa György Vitray Tamással, az eredeti műsorvezetővel

láthattak nyugati típusú vetélkedőt, népünnepélyt csináltak a Kapcsoltam adásaiból, melyek intellektuális jellegét egy idő után remekül ellensúlyozta a Vitray helyébe lépő új műsorvezető, Rózsa György, aki habár sehol másutt nem rúghatott volna labdába, Magyarországon mégis szeretetre méltónak találta a közönség, olyannyira, hogy éppen ő szoktatta oda a képernyő elé a nézők sokaságát, és ő adta meg a játék ama megfoghatatlanul bizarr jellegét.

Egyszál magában ült időről időre, szemközt velünk, elmaradhatatlan fehér öltönyében, göndör hajával, Sárdy János-arcának egész mosolyával, kamerák kereszttüzeiben. Telefonokkal körülbástyázva, hallózva, csevegve, kérdezve- és félig agyonkritizáltan.

Gálvölgyi János és Rózsa György

A Kapcsoltam versenyzőit mindnyájan csak hallottuk. Minden más tévés vetélkedőtől eltérően ők egyáltalán nem voltak tévés főszereplők.

A látványt a feladványok jelentették, és legfőképpen a műsorvezető maga.

A Gálvölgyi János-féle sikeres paródiát követően Rózsa György és Gálvölgyi együtt léptek fel a Telepódiumban.

2001-ben Vitray Tamás megpróbálta újraéleszteni a műsort a tv2-n, de néhány adás – és új műsorvezető – után kifulladt. Kikapcsolták...

Forrás: <http://www.hotdog.hu/tvretro/jatekok-vetelkedok/kapcsoltam>

Egy gyors kérdés rögtön az elején: Mi a reklám?

Mindenféle szakmai és tudományos terminus technikus helyett:

„A reklám az, ha bebeszéljük előre az embereknek, hogy valaminek örülni fognak.”
(Rejtő Jenő)

„A reklám keverőpálca a moslékos vödörben.” (Mark Twain)

„A reklám annak művészete, hogy a fejet célozzuk meg, és a pénztárcát találjuk el.”
(Vance Oakley Packard)

Ennyit a reklámról dióhéjban.

Kinek készült ez a reklám?

Ahogy a fenti ismertetőből is kitűnik, ez a reklám azon korosztályok számára készült, akik még emlékeznek az államszocializmusra, vagy benne éltek. Valószínűleg belőlük kerülnek ki azok is, akiknek fel kell hívni a figyelmét a digitális átállás fontosságára, de minimum noszogatni kell őket. A fiatalok számára, akik különböző, a számítástechnikán és interneten alapuló kütyükkel rohángásznak naphosszat, sőt, némely oktatási intézményben óra elején összeszedik a mobiltelefonokat³, hogy egyáltalán meg lehessen tartani az ismeretanyag átadását, nos, az ő számukra már a digitális létezés a természetes, lassan az analógiával nem tudnak mit kezdeni.

Éppen ez teszi őket rendkívül sebezhetővé, de erről majd kicskét később, részletesen is fogunk beszélni.

„Technika. (...) Úgy tartja össze az embereket, hogy hagyja őket elszakadni egymástól.”
(Harlan Coben)

„A technológia gyakorlatilag minden terméket és szolgáltatást tömegcikké alakít.”
(Aaron Shapiro)

Térjünk most vissza azokhoz, akik még emlékeznek a legvidámabb barakkhoni proletárdiktatúrájának kádári kikacsingatós üzemmenetére.

Mit látunk?

A stúdió kialakítása az egykori műsort idézi. Ha a hagyomány állításának hinni szabad, eredetileg még az akkor csúcsmoделlnek számító CB811-es típusú telefonkészüléket is szerepeltették a műsorban. Nem semmi!

De nemcsak a stúdióinteriőr és az eszközrendszer (fehér, vagy vajszerű öltöny, vizespohár, sziréna stb.) szolgálja a retró hangulat kialakítását (ITLV: feeling – magyar módosítása filing, lehetőleg három hosszú í-vel), a cselekvéssorozat és a retorikai panelek is ugyanezt a célt szolgálják.

³ A mobiltelefont a Motorolánál dolgozó Martin Cooper, mérnök találta fel. 1973. április 3-án kezdeményezte az első mobil hívást, majd még ugyanebben az évben Japánban bemutatkozott az első G1 mobiltelefon hálózat. (Forrás: Infographics)

Ennek talán legjellegzetesebb példája, amikor a műsorvezető az egykori „show” elmaradhatatlan kelléke, a pohár víz után nyúl. Igaz, inni már nincs ideje, mert megszólal a sziréna. Pedig az eredeti műsorban legalább egyszer, de inkább többször egészen biztosan ivott vizet, később ez a vízivás lett az egyik jelképe a Kapcsoltam című műsornak.

De a felszín kapargatása után, térjünk rá most már az igazi, lényegi mondanivalóra, amely az elsőre kedvesnek, talán még egy kissé bugyutának, ártatlan retró hangulatú tréfálkozásnak tűnő kép mögött valójában megbúvik.

Ahogy mifelénk mondani szokás: „Itt a baj nem kicsi!”

Nehéz szavakat találni. Legfeljebb csak annyit, hogy PÜTY PÜTY PÜTY! – ahogyan azt Rózsa Györgytől is hallhattuk!

A meggyőzés – ha tetszik, a vásárlásra való rábeszélés – egyik ismert és jól bevált módszere, amikor közismert, mindenki által jól beazonosítható személlyel (híres ember!) reklámoznak valamilyen terméket, szolgáltatást. Ha te magad is ezt a terméket használod, akkor (elvileg, de legalábbis képzeletben) te magad is egy csapatban játszol az adott hírességgel. Ez bevett gyakorlat szerte a világon. Korántsem mindegy azonban, hogyha ismerik is a híres embert, hogyan ismerik! Milyen viszonyba kerül vele az egyszeri néző. Ennek a különbözőségnek a fontosságára hívja fel a figyelmünket a reklám főszereplője, maga Rózsa György!

Márpedig ebben az esetben Rózsa György, túl azon, hogy közismert, mindenki által jól beazonosítható személyiség, tud még valamit. Olyan plusszal rendelkezik, amivel sok más „híres ember” nem! Ő ugyanis itt ebben az esetben – bármilyen furcsának tűnik, vagy elsőre hihetetlennek hangzik, de – a hozzátartozónk. Legalábbis erre a 30 másodpercre kétségkívül azzá válik. Sőt! Tetézem a bajt, ráteszek még egy lapáttal, ha pontosabban fogalmazok, akkor azt kell mondanom, hogy újra a hozzátartozónkká válik, hiszen régebben már az volt. Ő ugyanis nem Rózsa György, hanem a mi „rózsagyurink”! Aki jó ismerősünk, mi több, virtuális családtagunk. Hetente legalább egyszer megfordult a lakásunkban. Kábé ugyanaz a kategória, mint a Ewing-család a Dallasból.

És tessék! Azt a sorozatot is megpróbálták újból életre kelteni. És az sem sikerült!

A virtuális családtagra való bázírozás egyértelmű, hiszen maga Rózsa György is használja ezt, amikor azt mondja: „*Na, jó, segíték, ne mondja, hogy szőrös szívű a Rózsa Gyuri.*”

Mondhatná azt is, hogy „ne mondja, hogy szőrös szívű vagyok”. De nem mondja! Mást mond! Azt, ami ahhoz kell, hogy átbillenjen az agyban a kapcsoló, és hosszú évek kihagyása után újból megszólalhasson a „pavlovi csengő”, és mi újból elkezdjük „nyáladzani”, azaz beazonosítsuk a valaha jól bejártott virtuális családtagunkat, a mi „rózsagyurinkat”. A tékozló fiú – sokéves kihagyás után, de mégis csak – hazatért.

De van ennél rosszabb is!

A videó fellelhetőségének megadásakor azt írtam, ha gondolod, nyugodtan nézd meg többször is a bejátszást. Most is ezt tanácsolom.

Nem tudom, feltűnt-e, de gügyögnek hozzánk! Mintha gyerekek lennénk!

No, mármost rögtön felmerül a kérdés: kisgyerekek, vagy hülyegyerekek néznek bennünket?

A mi „rózsagyurink” nem azt mondja, hogy pont-pont-pont, pedig azt is mondhatná. De nem!. Ő püty-püty-pütyözik!

Ki gügyög hozzánk? (Azt is jó lenne tudni, hogy miért!)

Rózsa György egy idegen, sokszáz ember élhet az országban ilyen névvel. A mi „rózsagyurink” – nagyon fontos, hogy Gyuri, és, hogy ő a miénk – azonban a barátunk, ismerősünk, rokonunk, mi több, virtuálisan a családtagunk is. És ezt ő is tudja magáról, hiszen ő maga is a „rózsagyuri” megnevezést használja saját magára! Becézett névalakot csak olyanoknál alkalmazunk, akikkel közelebbi, ha tetszik, bizalmas viszonyban vagyunk.

(Apró kis zárójeles megjegyzés: valószínűleg a kisgyerek is sokkal hamarabb megtanulna beszélni, ha értelmesen szólnának hozzá, nem pedig gügyögnének neki.)

Elképesztően megalázó ez a gügyögés, és észre sem vesszük! Bele sem gondolunk!

Idősebbek esetleg felsóhajtva nosztalgiáznak egyet, hogy „de régen láttuk már a „rózsagyurit”!

„Rózsagyuri” nem azért vált népszerűvé, mert olyan jó lett volna, hanem mert akkor éppen csak ez az egy műsor volt, nem nagyon volt más, azaz így nem is kellett megmérettetnie magát. Végül megszoktuk, hiszen minden vasárnap este, ha csak virtuálisan is, de ott volt velünk, a lakásunkban.

Ha más ült volna a helyében a széken, akkor mást szoktunk volna meg.

Így működnek a szappanoperák és a több évados sorozatok is.

„Bármilyen furcsán is hangzik, de a vaskos könyvek az olvasó kényelmét szolgálják: ha már egyszer befészkelte magát egy meghatározott fikcióba, otthonosan mozog a házban, ahol a szereplők élnek, hasonló folyamat játszódik le egy bestsellerben is fejezetről fejezetre, mint egy szappanoperában; azért kedvelik a háziasszonyok többek között a mamutsorozatokat, mert olyan minimális szellemi hozzájárulással ringatózhatnak a rétestésztává nyúló történetben, hogy közben semmiféle többletinformációval nem kell terhelniük magukat, egy újabb film elé ülni mindig kockázatosabb, hátha nem tetszik a helyszín vagy a szereplők kara. Ezért van az, hogy már az alcím feltünteteti, miféle nézőközönségnek szánják. Már senki sem csodálkozik a szellemi renyheségre utaló meghatározásokon a tévéműsorokban, hogy most egy „kórházsorozatról”, gimnazistákról, ügyvédekről szóló szappanoperáról vagy úgynevezett családi sorozatról van-e szó.”

(Kontra Ferenc)

„Nagyúr a szükség” – tartja a régi mondás, de legalább ilyen nagyúr a megszokás is. Hosszú időn keresztül a médiában ugyanazoktól hallod a tuttit, a frankót, vagy legalábbis a frankónak vélt „igazságot”. Még ha az elején kételkedsz is néha, idővel elfogadod, megszokod.

Később ez a megszokás aztán szélsőséges esetekben mérvadó, vagy véleményformáló tényezővé is válhat. És ez még akkor is így van, ha az illető médiaszemélyiség

- semmiféle különleges tehetséggel nem bír,
- az adott témakörhöz egyáltalán nem ért, nincs benne tapasztalata.

Bizony, nagyúr a megszokás! „Bemondta a tévé, akkor biztosan igaz!”

Ezért fogadjuk el, hogy mindig csak ugyanazokból a leválthatatlan és megbuktathatatlan politikusokból választhatunk, mert őket már megszoktuk. Nem biztos, hogy ismerjük őket, kiismertük őket, mert ha így lenne, akkor többé nem szavazna rájuk senki, de ők azok, akiket már megszoktunk.

Még akkor is, ha nem értenek hozzá, ha alkalmatlanok rá.

„Annyi embert ismerünk az újságokból! Mindenki áhítatos tisztelettel bámulja őket. Nem látszik rajtuk, pedig komplett hülyék. Én tudom. Meglepődne, ha sejtené, mekkora hibát követett el egyik-másik nagykutya.”
(Agatha Christie)

Ezek után értjük csak meg igazán a székely góbék miért híják úgy a televíziót, hogy KÉPMUTATÓ!